

MAGYAR ÁLLATORVOSOK LAPJA

Hungarian Veterinary Journal
Vol. 142. No. 3. – Budapest, March 2020.
Established by Prof. B. Nádaskay, 1878

*A BAL-folyadék kifejezett neutrophiliája súlyos fokú
lóasztmában (Dr. Tóth Balázs felvétele)*

LÓ

A lóasztma-szindróma:
új név, régi betegségek 2. rész

SERTÉS

A hőstressz káros hatásának
csökkentése nagy genetikai
kapacitású hízsertésekben
speciális diétákkal

KISÁLLAT

Tüdő-leishmaniasis kutyaiban

Társállatok eutanáziájának helyes
klinikai gyakorlata a nemzetközi
és hazai jogszabályok tükrében

HELYREIGAZÍTÁS

FELHÍVÁS

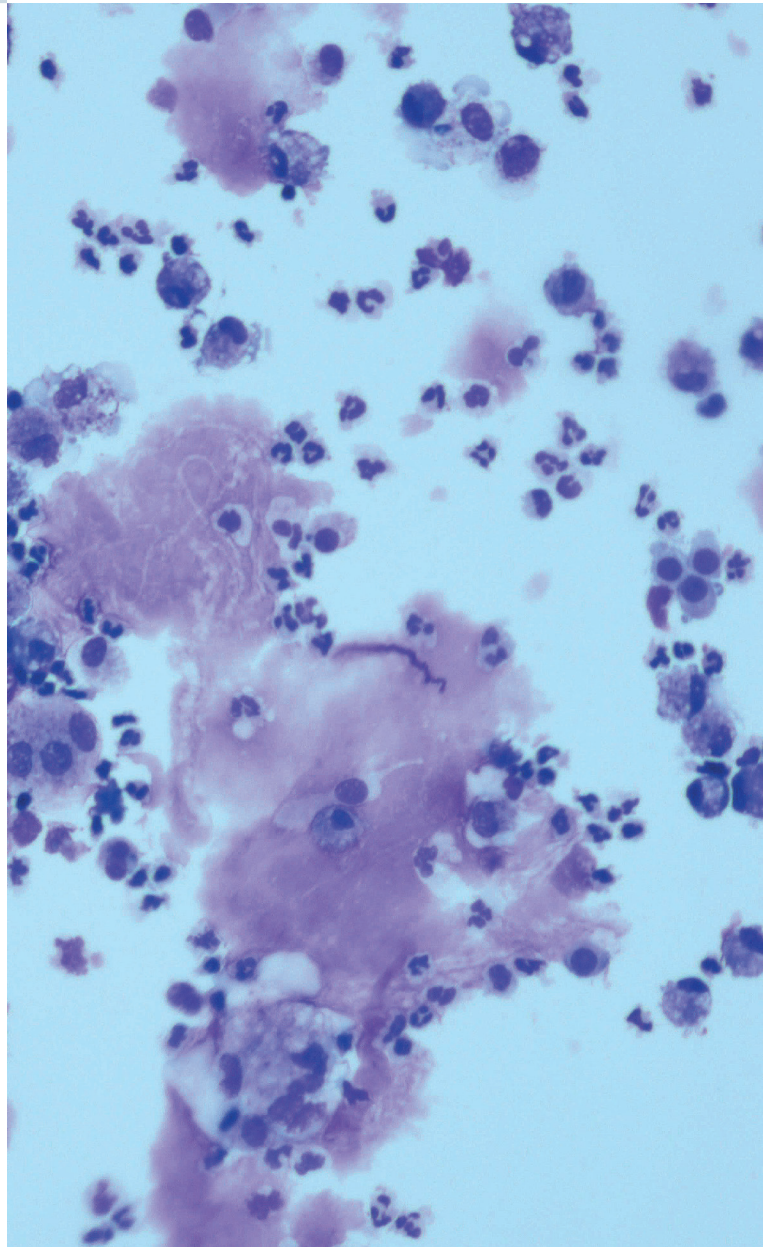
Jubileumi diplomaosztó jelentkezés

RENDEZVÉNY

Magyar Buiatrikus Társaság XXIX.
Nemzetközi Kongresszus beszámoló

IN MEMORIAM

Dr. Landy Tamás (1944-2020)

LÓ / EQUINE

- 131.** Bakos Z.: A lóasztma-szindróma: új név, régi betegségek 2. rész
Z. Bakos: *Equine asthma syndrome: new name, old diseases Part 2*

SERTÉS / PORCINE

- 145.** Horváth M., Babinszky L.: A hőstressz káros hatásának csökkentése nagy genetikai kapacitású hízósertésekben speciális diétákkal
M. Horváth, L. Babinszky: *Reducing the negative effects of heat stress in high genetic potential pigs with specific diets*

KISÁLLAT / SMALL ANIMALS

- 163.** Menyhért Zs., Vizi Zs., Szilasi A.: Tüdő-leishmaniasis kutyában
Esetismertetés és irodalmi áttekintés
Zs. Menyhért, Zs. Vizi, A. Szilasi: *Pulmonary leishmaniasis in a dog*
Case report and literature review
- 177.** Timár-Geng A., Fodor K.: Társállatok eutanáziájának helyes klinikai gyakorlata a nemzetközi és hazai jogszabályok tükrében
A. Timár-Geng, K. Fodor: *Proper practice of euthanasia of companion animals regarding the international and national regulations*

142. HELYREIGAZÍTÁS

FELHVÁS

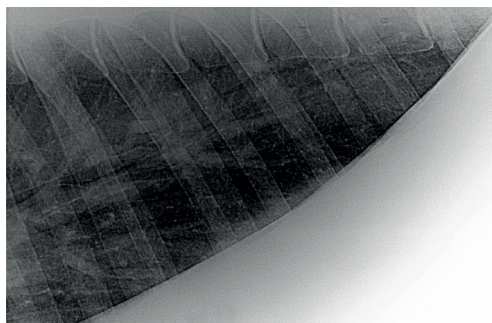
- 158.** Jubileumi diplomaosztó jelentkezés

RENDEZVÉNY

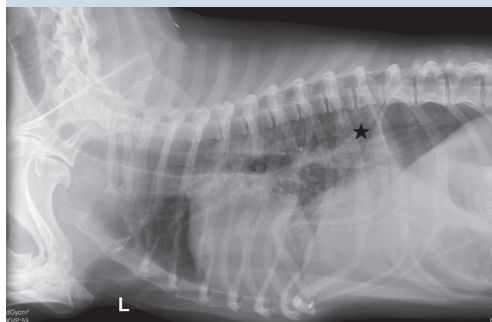
- 159.** Beszámoló a Magyar Buiatrikus Társaság XXIX. Nemzetközi Kongresszusáról
Hévíz, 2019. november 13–16.

IN MEMORIAM

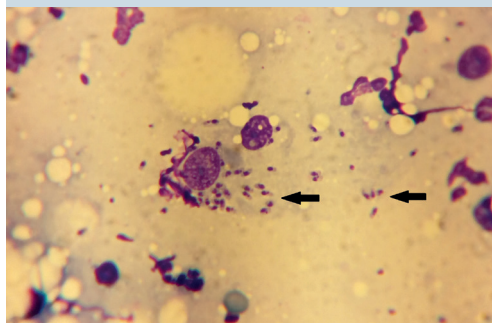
- 192.** Dr. Landy Tamás (1944–2020)

135. Súlyos fokú lóasztma

169. Tüdő-leishmaniasis kutyában

171. *Leishmania*-amastigoták

188. Eutanázia kutyán

A folyóiratot indexeli és referálja/The journal is indexed and abstracted by: CAB Abstracts (CABI), Science Citation Index Expanded, Zoological Record, BIOSIS previews (Thomson Reuters), Scopus (Elsevier).
Tartalom/Contents: Current Contents – Agriculture, Biology & Environmental Sciences (Thomson Reuters)

Ingyenes mutatószám kérhető a főszerkesztőtől/Free sample copies are available from the editor-in-chief: H-1078 Budapest, István utca 2. Hungary
Megrendelhető a fenti címen a szerkesztőségtől/Subscription orders to the Editorial Office (address above)

*** Internet address
(English contents pages, subscription price, etc.)
<http://www.univet.hu/mal>

Felvonulók május 1-én

1880. február 15-én tartotta alakuló ülését a magyar állatorvosok első szakmai szerveződése a Magyarországi Állatorvosi Egylet (MOÁE), amelynek célja „elősegíteni mind olyan törekvéseket, melyek a tudományos állatgyógyászat terjesztését [...] czélozzák; támogatni végre mindazt, mi az állatorvosok jólétét elősegítheti, azok érdekeit védheti”. Akkoriban kapott erőre a szakmai öntudat, amit a szaklap, majd egy közlöny megjelenítése is erősített. Negyed század múlva, amikor az Egyesület már tekintélyes szereplője volt az állategészségügyi rendszer fejlesztésének, az állatorvosi kar erkölcsi, anyagi és társadalmi érdekeinek védelméről beszéltek.

A Tanácsköztársaság idején kísérlet történt az állatorvosi kamara létrehozására, és megalakították a Magyarországi Állatorvosok Szakszervezetét, amelynek meg nem valósult programjában szerepelt többek között az orvosokkal és mérnökökkel egyenlő elbánás, a népélelmezés állatorvosi vonatkozású ügyeiben teljes hatáskör, a szakképzetlenség elleni fellépés, a képzés gyakorlatiassá tétele és az állategészségügy nemzetközi szabályozása iránti igény. A Tanácsköztársaság után az átmenetileg felfüggesztett MOÁE folytatta munkáját, és székházat is kapott.

A II. világháború után megszüntették az Egyesületet, és az állatorvosok érdekvédelmét több szakszervezet látta el: a Magyar Állatorvosok Szabad Szakszervezete, majd az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete, 1952-től a Közalkalmazottak Szakszervezetének állatorvos csoportja, ill. a Mezőgazdasági Dolgozók Országos Szakszervezete állatorvosi tagozata. Ekkor az érdekvédelem – a közügyek iránt nagy érdeklődést mutató, 100 esztendeje született SZÉP IVÁN (az állathigiénia első előadója, majd a gödöllői Agrártudományi Egyesület tanszékvezetője, maga is szakszervezeti vezető) beszámolója szerint – főként a szakmai szempontok érvényesítését jelentette, de feladat volt a politikai szándékok közvetítése is. 1961-ben alakult meg a Magyar Agrártudományi Egyesület kebelében az Állatorvosok Társasága, elsősorban a szakmai érdekképviseletet tűzve zászlajára.

A rendszerváltás új helyzetet, a szakma gyökeres átalakulását hozta. Az újjáéledt Magyar Országos Állatorvos Egyesület, és a kamarák, majd a Magyar Állatorvosi Kamara viszik tovább az állatorvosok érdekvédelmének ügyét.

A levéltárában található fényképen az Állatorvostudományi Egyesület felvonulói láthatók az 1960-as évek végén, a munka ünnepén, a Szakszervezetek Országos Tanácsának székháza előtt.

Orbán Éva

FŐSZERKESZTŐ / EDITOR-IN-CHIEF

Dr. BALKÁ Gyula

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG / EDITORIAL BOARD

Dr. Abonyi Tamás
Dr. Balka Gyula (elnök), Dr. Bándy Pál
Dr. Bíró Ferenc, Dr. Bodó Gábor
Dr. Búza László, Dr. Dunay Miklós Pál
Dr. Farkas Róbert, Dr. Fekete Sándor György
Dr. Fodor László, Dr. Gál János
Dr. Gálfi Péter, Dr. Gönczi Gábor
Dr. Jakab Csaba, Dr. Jerzsele Ákos
Dr. Korzenszky Emőd, Dr. Laczay Péter
Dr. Magyar Tibor, Dr. Manczur Ferenc
Dr. Molnár Viktor, Dr. Nagy Béla
Dr. Nemes Imre, Dr. Németh Tibor
Dr. Ózsvári László, †Dr. Sályi Gábor
Dr. Seregi János, Dr. Solti László
Dr. Sótonyi Péter, Dr. Szieberth István
Dr. Tóth Balázs, †Dr. Tuboly Tamás
Dr. Varga János, Dr. Vetési Ferenc
Dr. Visnyei László, Dr. Vörös Károly

OLVASÓSZERKESZTŐ

†Sík Júlia

SZERKESZTŐSÉGI TITKÁR

Tóth Zsuzsanna

SZERKESZTŐSÉG / EDITORIAL OFFICE

H-1078 Budapest, István u. 2. Hungary
Levélcím: 1400 Budapest 7. Pf. 2.
Telefon/fax: (36-1) 341-3023
Internet: <http://www.univet.hu/mal>
E-mail: mal@univet.hu

KIADÓ / PUBLISHER

Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.
H-1223 Budapest, Park u. 2.
Telefon: (36-1) 362-8100
Telefax: (36-1) 362-8104
Internet: www.agrarlapok.hu
E-mail: info@agrarlapok.hu
Felelős kiadó: Dr. Béres András ügyvezető

HIRDETÉSEK FELVÉTELE

Telefon: (36-70) 232-4231, (36-1) 362-8100
Telefax: (36-1) 470-0410
E-mail: info@agrarlapok.hu

Minden jog fenntartva. A lapból értesítéseket átvenni csak a Magyar Állatorvosok Lapjára való hivatkozással lehet. A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.

LAPTERV

made by zwoelf – www.zwoelf.hu

TERVEZŐSZERKESZTŐ

Markovics Réka

NYOMÁS

Gyomai Kner Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató

INDEX: 25531
HU ISSN 0025-004X

LAPTULAJDONOS

KIADÓ

AGRÁRMINISZTERIUM

Equine asthma syndrome:
new name, old diseases
Part 2

Z. Bakos

Állatorvostudományi Egyetem,
Lógyógyászati Tanszék és Klinika
H-2225 Üllő, Dóra major

e-mail: bakos.zoltan@univet.hu

A lóasztma-szindróma: új név, régi betegségek

2. rész

Bakos Zoltán

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerző irodalmi adatok és saját klinikai tapasztalatai alapján áttekinti a lóasztma szindrómának nevezett kórképpel kapcsolatos újabb ismereteket. A lóasztma magában foglalja a lovak gyulladásos légúti betegségét (enyhe-közepes fokú lóasztma, inflammatory airway disease, IAD) és kiújuló légúti obstrukcióját (súlyos fokú lóasztma, kehesség, recurrent airway obstruction, RAO). Jelen publikációban az utóbbi betegség kóroktana, kórfejlődése, klinikai tünetei, kórjelzése és gyógykezelése kerül ismertetésre.

SUMMARY

Background: New terminology on chronic, inflammatory lower airway diseases of horses has been recently introduced. Equine asthma syndrome includes inflammatory airway disease (IAD) and recurrent airway obstruction (RAO, heaves), as these diseases resemble human asthma in many respects. Updates about the aetiology, pathogenesis and management of equine asthma are necessary, because a large amount of new scientific results have been published and led to a better understanding of these conditions.

Objectives: To review the aetiology, pathogenesis, clinical signs, diagnosis, treatment and management of severe equine asthma (RAO).

Materials and Methods: 109 publications have been reviewed.

Results and Discussion: Recurrent airway obstruction affects horses over 7 years of age. It is associated with marked lower airway inflammation and obstruction caused by inhaled allergens. Clinical signs include increased respiratory effort at rest, frequent chronic coughing and poor performance or exercise intolerance. These signs can be reversed in most cases by the administration of glucocorticoids, bronchodilators or changing the environment. IAD and RAO represent a spectrum of chronic, inflammatory lower airway diseases, but they should not be interpreted as a disease continuum, although in certain cases IAD may develop into RAO. Management of horses with severe equine asthma includes medical therapy with glucocorticoids, bronchodilators such as beta-2 adrenergic agonists or methyl xanthine derivatives, and mucolytics. Environmental management includes the use of dust free feed, roughage and bedding, improved stable ventilation and pasture turnout.

Reducing the negative effects of heat stress in high genetic potential pigs with specific diets

M. Horváth*
L. Babinszky

Debreceni Egyetem
Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi
és Környezetgazdálkodási Kar
Takarmány- és Élelmiszer
Biotechnológiai Tanszék
H-4032 Debrecen, Böszörményi út 138.

*e-mail: mhorvath@agr.unideb.hu

A hőstressz káros hatásának csökkentése nagy genetikai kapacitású hízósertésekben speciális diétákkal

Horváth Márta*, Babinszky László

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerzők a jelen összefoglalásban áttekintik a hőstressz káros hatását a sertések energiaforgalmára, szaporodásbiológiájára, a táplálóanyagok emészthetőségére, a gasztrointesztinális rendszerre, az inzulinkoncentrációra, az immunrendszer működésére valamint az antioxidáns rendszerre, amelyek mind befolyásolják a gazdaságos termelést. Az irodalmi adatok alapján a szerzők megállapították, hogy a hőstressz hatásai a következő takarmányozási módszerekkel csökkenthetők: koncentráltabb takarmány etetése, a takarmány zsírtartalmának növelése és nyersfehérje-, rosttartalmának csökkentése, az elektrolitegyensúly javítása és takarmánykiegészítők alkalmazása: liponsav, króm, betain, vitaminok, ásványi anyagok. A szerzők a telepi adottságoktól és a hőstressz mértékétől függően az előbb felsorolt módszerek különböző kombinációját javasolják.

SUMMARY

The aim of the article is to present the negative effects of high environmental temperature and also to recommend different feeding methods to reduce these effects in pig nutrition. Climate change is a research area of particular importance today, as it has an effect on everyday life - including on agriculture and food production. Heat stress is one of the prominent environmental elements which can influence meat quality. Based on the literature data, the authors draw the following conclusions: heat stress can cause severe damage to organisms, therefore, high environmental temperature has negative effects on the energy metabolism, reproduction, gastrointestinal system, insulin concentration, immune system and antioxidant status of pigs and also on the digestibility of nutrients which leads to reduced performance and increased mortality. The solutions for prevention of heat stress includes biological (e.g. genetics, thermal conditioning, nutrition) or keeping technology devices (e.g. air conditioning, intensive ventilation, humidification), however, these methods are expensive and not always adequate. Therefore, reducing the negative effects of heat stress with different nutritional tools is one of the primary interests for the economical production of food produced from animals. Generally, nutritional methods such as feeding concentrated diet, increased amount of fat and decreased amount of crude protein and fibre content of diet, increased electrolyte balance by supplementing feed additives: lipoic acid, chromium, betaine, vitamins and minerals could be a solution.

According to the authors the combination of housing system and using different feeding methods could also be used effectively. It is important to have more comprehensive knowledge about the effects of heat stress in pigs. Therefore, further systematic studies should be carried out to learn how we can support the pork production with different nutritional tools. The authors recommend that a "special summer premix" must be developed to reduce the harmful effects of high ambient temperature in pigs.

SERTÉS

Pulmonary leishmaniosis in a dog

Case report
and literature review

Zs. Menyhért^{1*}

Zs. Vizi²

A. Szilasi³

1. Házhoz jön az állatorvos,
Budapest

*e-mail:

hazhozjonazallatorvos@gmail.com

2. Állatorvostudományi Egyetem,
Belgyógyászat Tanszék,
H-1078 Budapest, István u. 2.

3. Állatorvostudományi Egyetem,
Patológiai Tanszék,
Budapest

Tüdő-leishmaniasis kutyában Esetismertetés és irodalmi áttekintés

Menyhért Zsuzsanna^{1*}, Vizi Zsuzsanna², Szilasi Anna³

ÖSSZEFOGLALÁS

Esettanulmányukban egy parazitozoonózis, a leishmaniasis különleges tüdőformáját ismertetik a szerzők. A Romániából származó, másfél éves basset hound fajtájú kan kutya heveny légzőszervi tünetekkel, nyirokcsomó-megnagyobbodással érkezett az Állatorvostudományi Egyetem Központi Oktató Klinikájára. Bőrtünetei nem voltak, rossz általános állapotát intersticiális tüdőgyulladás okozta. A szerológiai és citológiai vizsgálatok *Leishmania*-fertőzöttséget igazoltak. A kezelés ellenére állapota folyamatosan romlott, majd elhullott. A kórszöveti vizsgálatok során is kimutatták a tüdőben, a nyirokcsomókban, a lépben nagy mennyiségben jelen lévő *Leishmaniák* amastigota-alakját.

SUMMARY

Background: Leishmaniosis is one of the the six most important infectious and parasitic diseases in the world. The immune response to the infection and the clinical manifestation of the disease can range in severity from subclinical to fatal. Leishmaniosis is spread by the sand fly (*Phlebotomus spp.*) and is endemic in more than 70 countries. In Europe, it is primarily typical to Mediterranean areas, but with changes in climate and increased travel it is now spreading north. In Romania in 2014 the first reported case of leishmaniosis with clinical symptoms was seen in 80 years. In Hungary the first evidence of an autochthonous case was registered in 2007 in Tolna county.

Objectives: In this study the authors are reporting a special lung-form of visceral leishmaniosis. A 1.5 year old male Basset hound dog was presented in to the Small Animal Clinic of the University of Veterinary Medicine in Budapest. The dog was born in Romania and showed acute respiratory symptoms and swelling of lymph nodes.

Materials and Methods: After physical and auxiliary laboratory and imaging examinations we diagnosed interstitial pneumonia as the cause of dyspnoea. Cytological examination of the popliteal lymph node and serological examinations revealed *Leishmania* infection. Despite treatment the dog's condition got worse and it subsequently died. Histopathology found a high number of amastigote forms of *Leishmania* in the lungs, lymph nodes and in the spleen.

Results and Discussion: The speciality of the case is that Romania and Hungary (where the infection could have happened) do not count as endemic areas, although autochthonous *Leishmania* cases were reported in both countries. The main alterations are in organs rich in cells belonging to the mononuclear phagocyte system, such as the liver, spleen, lymph nodes, bone marrow, and gastrointestinal tract, but the parasites can spread into the heart muscle and lungs. The main cause of death (or reason of euthanasia) of dogs with leishmaniosis is renal disease, which starts with a mild azotaemia and proteinuria and can progress to nephrotic syndrome and end-stage kidney disease. In this reported case respiratory symptoms were dominating with mild hepatosplenomegaly while there was no alteration in the kidneys.

KISÁLLAT

Proper practice of euthanasia of companion animals regarding the international and national regulations

A. Timár-Geng^{1*}
K. Fodor²

1. Ergényi Állatorvosi Rendelő
H-9030 Győr, Dinnyés u. 5.

*e-mail: atimarg@gmail.com

2. Állatorvostudományi Egyetem,
Állattenyésztési, Takarmányozástani
és Laborállat-tudományi Tanszék,
Laborállat-tudományi
és Állatvédelmi Osztály
Budapest

Társállatok eutanáziájának helyes klinikai gyakorlata a nemzetközi és hazai jogszabályok tükrében

Timár-Geng Anna^{1*}, Fodor Kinga²

ÖSSZEFOGLALÁS

A mindennapi kisállatpraxisban nem ritka eset az eutanázia, amelynek szakszerű és humánus kivitelezése jogos elvárás a tulajdonosok részéről. A szerzők áttekintik a témára vonatkozó nemzetközi és hazai jogszabályokat és irányelveket, kiemelve az előzetes kábítás, ill. tudatvesztés fontosságát, majd részletesen tárgyalják az eutanázia menetét, kitérve a tulajdonosokkal való kommunikációra, a leggyakrabban használt szerek adagolására és beadási módjaira, valamint a tetem kezelésére a halál beállta után. A szerzők részletesen leírják egy olyan protokollt, amely megfelel a jogszabályi előírásoknak, emellett az állat és az állattartó érdekeit is szem előtt tartja.

SUMMARY

In everyday small animal care, euthanasia performed of companion animals is not uncommon, and the professional, humane performance is a reasonable requirement from the owners. The authors review the relating international and national legislation and provisions which regulate the possibilities, methods and means of animal euthanasia, highlighting the importance of initial sedation and the loss of consciousness, in order that the procedure causes the least possible pain and suffering to the animal. All international provisions agree that the intravenous administration of barbiturates, more specifically pentobarbital, is the most recommended method of performing euthanasia of dogs, cats and other small animals. Due to its mechanism of action, this substance first gently anaesthetises the animal, and with the increase of the dosage, it blocks the respiratory and circulatory system of the already unconscious patient. This makes pentobarbital the only substance used for performing euthanasia, which can be used as a single agent, without previous sedation by a different medicine. After summarizing the academic literature, the authors provide a practical guidance on the procedure of euthanasia, from the difficulties of decision-making, through the administrative tasks to the practicalities of performing euthanasia. The authors cover the ways of communication with the owners, the most common intramuscular anaesthetics used for premedication along with their practical use and dosage; the advantages, disadvantages, dosage and administrative requirements of the different substances used for performing euthanasia, and finally the different treatment possibilities of the corpus, such as cremation or burying. Based on their own experience the authors describe a detailed protocol for practicing veterinarians, which is compliant to the requirements of the relating regulations, and completely considers the interest of the animals and animal owners.

KISÁLLAT